

Förslag till inriktning: Revidering av Lunds kommuns översiktsplan

Förslag till beslut

Byggnadsnämnden beslutar

- att godkänna Stadsbyggnadskontorets förslag till direktiv avseende revidering av Lunds kommuns översiktsplan
- att översända förslaget till kommunstyrelsen för vidare beslut

Sammanfattning

Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunen. Gällande översiktsplan antogs av kommunfullmäktige 2018-10-11.

Kommunstyrelsen beslutade 2019-09-04 att ge byggnadsnämnden i uppdrag att påbörja arbetet med att aktualitetsförklara eller revidera översiktsplanen samt återkomma till kommunstyrelsen med underlag för ett inriktningsbeslut.

Ändringar i plan- och bygglagen som trädde i kraft i april 2020 ställer nya krav på kommunernas översiktsplanering. Senast 24 månader efter ordinarie val ska kommunen i fullmäktige anta en planeringsstrategi eller en ny översiktsplan.

Mot bakgrund av detta föreslås att byggnadsnämnden får i uppdrag att omgående påbörja ett arbete med revidering av aktuell översiktsplan med planerat antagande senast 24 månader efter valet 2022.

Underlag för beslutet

- Stadsbyggnadskontorets tjänsteskrivelse 2021-02-19
- Kommunstyrelsens beslut § 206 2019-09-04
- KSAU beslut § 208 2019-08-26
- Kommunkontorets tjänsteskrivelse 2019-08-13
- Skrivelse från byggnadsnämndens ordförande 2019-06-12

2021-02-19

Diarienummer

BN 2020/0027

Ärendet

Bakgrund

Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunen. Översiktsplanen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Lunds kommuns översiktsplan (ÖP 2018) antogs av kommunfullmäktige 2018-10-11.

Kommunstyrelsen har 2019-09-04 beslutat att ge byggnadsnämnden i uppdrag att påbörja arbetet med att aktualitetsförklara eller revidera översiktsplanen samt att nämnden ska återkomma till kommunstyrelsen med underlag för ett inriktningsbeslut.

Förändringar i plan- och bygglagen som trädde i kraft april 2020 innebär skärpta krav på att hålla översiktsplanen aktuell. Senast 24 månader efter ordinarie val ska kommunen i fullmäktige anta en planeringsstrategi eller en ny översiktsplan, om så inte sker förklaras översiktsplanen inaktuell och förlorar sin vägledande roll.

Ett nästa steg i arbetet med översiktsplanen bör mot bakgrund av dessa förstärkta krav vara att påbörja ett revideringsarbete med utgångspunkt i detta förslag till direktiv och med syfte att anta planen senast 24 månader efter valet 2022.

Föredragning

Nedan redogörs övergripande för uppdragets genomförande, förslag till inriktning, samt ändringar i plan- och bygglagen som trädde i kraft i april 2020 och konsekvenser för kommunens fortsatta arbete med översiktlig planering.

Förslag till inriktning för revidering av översiktsplanen

1. Lundaborna i centrum

För Lundabor liksom för andra aktörer i samhället är kommunens översiktsplan viktig. Lunds framtid är en central angelägenhet, både för de som är med och formar den och för de som påverkas av den. I arbetet med revidering av översiktsplanen ska Lundabornas idéer, tankar och synpunkter tas in i ett tidigt skede i arbetet. Genuina möten med Lundaborna ska leda till kunskap och perspektiv som ska sätta prägel på planen. Metoder för digital dialog ska utvecklas.

2. Hela Lund ska leva

Hela Lunds kommun ska vara livskraftigt och utvecklas. Mål och strategier ska utvecklas för hur hela kommunen ska leva. Utvecklingen i kommunens östra tätorter och landsbygd ska sättas i ett större regionalt perspektiv. Översiktsplanen ska också stärkas för

2021-02-19

Diarienummer

BN 2020/0027

att bättre vägleda i beslut kopplat till landsbygdens utveckling och hantering av jordbruksmarken.

3. Hållbarhet i fokus

Inriktningen mot förtätning ska fortsatt vara översiktsplanens bärande strategi och hushållning ska ske med jordbruksmarken. I Lund ska det skapas hållbara livsmiljöer med närhet till service och kollektivtrafik. Det ska vara tryggt att röra sig, särskilt för barn och äldre. Agenda 2030 och barnkonventionen ska genomsyra arbetet. Översiktsplanen ska utvecklas för att stärka förutsättningarna för hållbart byggande, cirkularitet och förnybar energiproduktion.

4. Ett starkt näringsliv

Utvecklingen i kommunen ska dra nytta av Lund som en viktig motor för Skånes och Öresundsregionens utveckling. Goda förutsättningar för utveckling ska skapas för företag, internationell forskning och för universitetet. Förutsättningarna för ett stadsintegrerat näringsliv ska stärkas för att skapa levande miljöer, synergier mellan näringar samt för att stödja hållbar markanvändning. Näringslivsutvecklingen i hela kommunen ska stärkas.

5. I takt med omvärlden

Översiktsplanen ska vara aktuell i förhållande till aktuella mål, planer och program samt andra samhällsförändringar och trender i omvärlden. Översiktsplanens ställningstaganden i regionala och mellankommunala frågor ska tydliggöras i relation till den nya regionplanen för Skåne. Planhorisonten ska förlängas till 2050.

6. Kommunal service och ekonomiska konsekvenser

Tillgång till kommunal service, bland annat skola, förskola, kultur och idrotts- och fritidsanläggningar är viktigt för en god livsmiljö. Behovet av kommunal service när kommunen växer ska tillgodoses så långt det är möjligt. De ekonomiska konsekvenserna av översiktsplanen ska beskrivas. Det gäller behov av investeringar i bland annat kommunal service och infrastruktur.

7. Utveckla och tydliggör översiktsplanens roll

Översiktsplanen ska utvecklas som styrande dokument i kommunen i enlighet med kommunens styrmodell. Med mål och delmål som årligen följs upp kan den önskade utvecklingen i översiktsplanen följas och genomförandet stärkas. Översiktsplanens mål, dess övergripande ställningstaganden samt mark- och vattenanvändningskartan ska samlas i ett tydligt huvuddokument. Ett kompletterande digitalt kartverktyg ska vidareutvecklas för att underlätta vidare detaljplaneprovningar och lovgivning. Gällande

2021-02-19

Diarienummer

BN 2020/0027

fördjupningar av översiktsplanen ska dessa lättare kunna läsas med översiktsplanen i en digital plattform.

Nya förutsättningar för kontinuerlig översiktsplanering

Ändring i Plan- och bygglagen

I tidigare plan- och bygglag framgick att kommunfullmäktige minst en gång per mandatperiod ska pröva om översiktsplanen är aktuell. Att inte hålla planen aktuell eller pröva dess aktualitet medförde inte några konsekvenser.

Från och med april 2020 ställer plan- och bygglagen krav på att kommunerna ska hålla sina översiktsplaner aktuella. Senast 24 månader efter ordinarie val ska kommunen genom fullmäktige anta en ny översiktsplan eller en planeringsstrategi som bedömer översiktsplanens aktualitet och beskriver det fortsatta arbetet med översiktsplaneringen. Om kommunen inte gör detta förklaras översiktsplanen inaktuell och förlorar sin vägledande roll. En konsekvens är att alla detaljplaner då kräver utökat förfarande.

Kravet på att ta fram en planeringsstrategi gäller från och med valet 2022 och framåt.

En modell för kontinuerlig översiktsplanering i Lunds kommun

Mot bakgrund av nya förutsättningar finns det anledning att utveckla och arbeta utifrån en modell för mer kontinuerlig översiktsplanering. Det främsta syftet med detta är att upprätthålla en aktuell översiktsplan som är styrande och vägledande för kommunens arbete.

Verktyg för kontinuerlig kommunövergripande översiktsplanering är följande:

Revidering av översiktsplan	Arbete med översiktsplanering som innebär samråd, utställning och antagande i KF. Processen tar cirka tre år. Ersätter kravet på planeringsstrategi om planen antas i KF inom 24 månader efter ordinarie val.
Planeringsstrategi	Arbete som beskriver och bedömer översiktsplanens aktualitet och beskriver behov av fortsatt översiktsplanering. Krav i PBL. Måste antas i KF inom 24 månader efter ordinarie val.

Därutöver finns möjlighet att arbeta med fördjupningar av översiktsplanen samt annat arbete knutet till översiktsplanen. Utbyggnadsplan är ett verktyg kommunen använder. Den utgör en

2021-02-19

Diarienummer

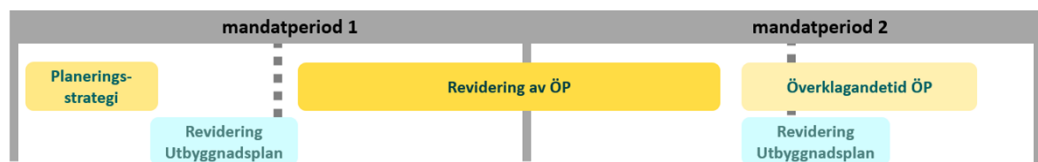
BN 2020/0027

prioritering av översiktsplanens utbyggnad under en tioårshorisont och antas i KS varje mandatperiod.

Princip och modell för kontinuerlig översiktsplanering

Ett effektivt arbete som ska kunna möta de nya kraven förutsätter en översiktsplan med bred förankring, att revidera översiktsplanen varje mandatperiod bedöms dock kräva alldeles för mycket resurser.

En möjlig princip är att varannan mandatperiod anta en planeringsstrategi och varannan mandatperiod en reviderad översiktsplan. Genom att styra antagandet av en reviderad översiktsplan till första halvan av en mandatperiod kan den ersätta kravet på en planeringsstrategi den mandatperioden.

Figur 1. Modell för kontinuerlig översiktsplanering med växelvis antagande av planeringsstrategi och reviderad översiktsplan. Under den första mandatperioden tas en planeringsstrategi och i nästkommande en reviderad översiktsplan. Besluten styrs mot de första 24 månaderna efter ordinarie val. Utbyggnadsplanen revideras varje mandatperiod.

Att planera arbetet med översiktsplanen enligt denna princip innebär att processen i sin helhet sträcker sig över två mandatperioder. Två mandatperioders majoriteter har då möjlighet att påverka översiktsplanens inriktning vilket skapar goda förutsättningar för en översiktsplan med bred förankring.

Planeringsstrategi mellan ÖP-revideringarna

Framtagandet av en planeringsstrategi innebär en utvärdering av den översiktsplan som vunnit laga kraft och blivit vägledande. I planeringsstrategin kan man peka på behov av utvecklingsområden och arbetsinsatser kopplat till en ny eller reviderad översiktsplan. Antagandet av en planeringsstrategi ska ske under första halvan av mandatperioden.

Med en brett förankrad översiktsplan ökar chansen för att den majoritet som beslutar om planeringsstrategin kan ställa sig bakom gällande översiktsplan. Under samma mandatperiod som kommunen antar planeringsstrategin påbörjas också arbetet med att revidera översiktsplanen.

Varför inte genomföra ÖP-arbetet inom en mandatperiod?

Ett alternativt sätt att ta sig an kravet på en planeringsstrategi är att en mandatperiod inleds med att ta fram en sådan. Detta skulle

2021-02-19

Diarienummer

BN 2020/0027

innebära ett förfarande där behov av revideringar av översiktsplanen identifieras omgående efter valet och att ett arbete med revidering av översiktsplanen sen sätts igång snabbt för att möjliggöra antagande i slutet av samma mandatperiod.

Konsekvensen av en sådan arbetsmodell är att man kort därefter, i efterföljande mandatperiod, behöver arbeta fram och anta en planeringsstrategi innan den nya planen kanske hunnit vunnit laga kraft. En ny politisk majoritet får då ta ställning till den nyligen antagna översiktsplanen med den möjliga konsekvensen, om de inte ställer sig bakom dess ställningstaganden, att den förklaras inaktuell i vissa delar. I förlängningen innebär detta att översiktsplanen, som kanske knappt vunnit laga kraft, inte blir vägledande samt ett behov av att revidera översiktsplanen omgående.

Förslag till inriktning för fortsatt översiktsplanering

Att revidera eller ta fram en ny översiktsplan är en process som tar cirka tre år, oavsett hur omfattande revideringen är. För att leva upp till de skärpta kraven i plan- och bygglagen och hitta ett arbetssätt som gör den översiktliga planeringen så välförankrad och effektiv som möjligt framöver bör Lunds kommun arbeta vidare utifrån den princip och modell för kontinuerlig översiktsplanering som beskrivits tidigare i underlaget. Med utgångspunkt i detta påbörjas ett arbete med revidering av nu gällande översiktsplan i början av 2021 med planerat antagande senast juni 2024.

Beredning

Ärendet har beretts i nära dialog med kommunkontoret och resulterat i följande slutsatser kring fortsatt beredning.

- Direktiv till översiktsplanen antas av kommunstyrelsen.
- Byggnadsnämnden tar fram och redovisar ett förslag till översiktsplan för kommunstyrelsen. Byggnadsnämnden beslutar, efter godkännande av kommunstyrelsen, om samråd och granskning.
- Kommunstyrelsens arbetsutskott strategisk samhällsplanering ges löpande information om hur arbetet bedrivs utifrån kommunstyrelsens direktiv.
- Översiktsplanen antas slutligen av kommunfullmäktige.

Tidplan

Arbetet påbörjas i mars 2021 med en inledande planeringsfas och avslutas med antagande i kommunfullmäktige senast juni 2024. Arbetsprocessen delas upp i följande övergripande faser fördelat årsvis:

2021-02-19

Diarienummer

BN 2020/0027

2021: Tidig dialog och kunskapsuppbyggnad

2022: Framtagande av samrådshandling

2023: Samråd och granskning

2024: Antagande

Barnets bästa

Barnets bästa och barnperspektivet finns med i förslag till inriktning. Detta är en grundläggande planeringsförutsättning för det löpande arbetet med översiktsplanering och ska beskrivas/tas hänsyn till i det förslag till översiktsplan som arbetas fram.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget medför inga ekonomiska konsekvenser.

Cecilia Hansson
Översiktsplanechef

Peter Juterot
Samhällsstrateg

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:
Kommunstyrelsen

För kännedom: Tekniska nämnden